

Miasto nadal czeka na wydanie Domu im. Piłsudskiego przy Oleandrach

2023-04-24

Pomimo wyroku sądu Związek Legionistów Polskich nie wydał miastu Domu im. Józefa Piłsudskiego przy Oleandrach. Związek nie przekazał także zbiorów, które zgodnie z ministerialnymi zaleceniami powinny znaleźć się pod opieką Muzeum Narodowego w Krakowie. Służby ministra próbują zabezpieczyć cenne pamiątki.

Muzeum Czynu Niepodległościowego prowadzone było przez Związek Legionistów Polskich (ZLP) w Domu im. Józefa Piłsudskiego przy Oleandrach. Budynek powstał w latach 30. ubiegłego wieku w miejscu, z którego 6 sierpnia 1914 r. wyruszyła I Kompania Kadrowa strzelców Józefa Piłsudskiego.

Dom im. Józefa Piłsudskiego, który ma dla Krakowa duże znaczenie symboliczne, przez lata był przedmiotem sporu między miastem, a Związkiem Legionistów Polskich, rozstrzyganym na drodze sądowej. Miasto chce wyremontować niszczący budynek, fundusze na ten cel zostały zabezpieczone zarówno w kasie miejskiej, jak i w budżecie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

Rażące uchybienia w trosce o zbiory

Związek Legionistów Polskich prowadzi jednak działania uniemożliwiające zarówno realizację wyroku sądu, jak też ministerialnych wytycznych. W maju 2020 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego poinformowało, że w wyniku przeprowadzonej kontroli, która wykazała rażące uchybienia (między innymi niewłaściwa troska o zbiory czy zasady funkcjonowania placówki – dodatkowe informacje [tutaj](#)), zakazuje dalszej działalności Muzeum Czynu Niepodległościowego w Domu im. Józefa Piłsudskiego.

Muzeum nie zrealizowało zaleceń pokontrolnych, stąd ministerialny zakaz oraz konieczność zabezpieczenia eksponatów i przekazania ich Muzeum Narodowemu w Krakowie. Decyzja została opatrzona rygorem natychmiastowej wykonalności ze względu na interes społeczny, jakim jest zabezpieczenie cennych pamiątek związanych z walką Polaków o niepodległość, mających duże znaczenie dla dziedzictwa narodowego. Związek nie wydał jednak eksponatów, stąd podjęta 13 kwietnia próba ich zabezpieczenia i zinventaryzowania przez pracowników Urzędu Wojewódzkiego.

Długa droga do Domu im. Piłsudskiego

Od 2013 roku miasto na drodze prawnej próbuje odzyskać budynek przy ul. Oleandry 3. Złożony został wówczas pozew przeciwko: Związkowi Legionistów Polskich (ZLP), Instytutowi Józefa Piłsudskiego, Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny, Fundacji Oleandry im. Józefa Piłsudskiego i Edwarda Śmigłego, Hurtowni Artykułów Sportowych o wydanie nieruchomości zabudowanej Domem im. Józefa Piłsudskiego.

W 2014 roku sąd wydał wyrok nakazujący wydanie nieruchomości, jednak Związek złożył apelację (w stosunku do pozostałych pozwanych wyrok jest prawomocny), po której sprawa została skierowana do ponownego rozpoznania. Podstawą uchylecia wyroku była negatywna ocena ustaleń sądu pierwszej instancji – nierozpoznanie zarzutów ZLP o zatrzymaniu nieruchomości z uwagi na zgłoszone przez Związek nakłady poniesione na budynek.

Od 2016 do 2020 roku, po powrocie sprawy do ponownego rozpoznania przez pierwszą instancję, postępowanie sądowe pozostało zawieszone z uwagi na wniosek Związku o zasiedzenie nieruchomości.

Miasto, wiedząc o katastrofalnym stanie budynku, podjęło decyzję o wyremontowaniu dostępnych części obiektu. Prowadzony w latach 2018-2019 na zlecenie Zarządu Budynków Komunalnych w Krakowie remont konserwatorski elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej wyniósł ponad 2,2 mln złotych.

2 stycznia 2019 r. sąd okręgowy w sprawie o odzyskanie budynku przez miasto uznał, że Związek Legionistów Polskich nie ma prawa do zasiedzenia. To prawomocne orzeczenie otworzyło drogę do wejścia do budynku oraz umożliwiło złożenie przez miasto wniosku do sądu o podjęcie postępowania o wydanie nieruchomości. W marcu 2020 roku w krakowskim sądzie rejonowym zapadł nieprawomocny wyrok w sprawie wydania budynku. Sąd zobowiązał Związek Legionistów Polskich do wydania nieruchomości w terminie do dwóch miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Jednak w kwietniu 2020 roku Związek pozwał miasto na 7,5 mln złotych z tytułu promocji Krakowa. Ze względu na brak podstawy prawnej do takiego roszczenia pełnomocnik Związku powołał się na artykuł o bezpodstawnym wzbogaceniu, argumentując że miasto wzbogaciło się dzięki oszczędnościom wynikającym z tego, że to Związek utrzymywał budynek przy al. 3 Maja 7 i prowadził w nim Muzeum Czynu Niepodległościowego. Wyrokiem z 21 września 2021 roku sąd oddalił powództwo Związku Legionistów Polskich przeciwko gminie Kraków.

W oddaleniu pozwu sąd orzekł, że roszczenia dotyczące promocji nie mają żadnych podstaw prawnych, a przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu nie mają w tej sprawie zastosowania. Miasto nie współpracowało ze Związkiem w zakresie prowadzenia muzeum, co do funkcjonowania którego Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego miało poważne zastrzeżenia. Warto tu też zauważyć, że muzeum nie było dostępne dla zwiedzających, a zbiory można było obejrzeć tylko po wcześniejszym umówieniu – nie można więc mówić o promocji miasta. Od tego wyroku Związek złożył apelację, do dziś nie wyznaczono jednak terminu rozprawy apelacyjnej.